

SECOND VEGETATION PERIOD OF RAYGRASS (*LOLIUM MULTIFLORUM* LAM.) ON SET-ASIDE ARABLE LAND

Jílek mnohokvětý na orné půdě uložené do klidu ve druhém roce vegetace

Jakub URBANEC, Andrea DULÁROVÁ, Jaromír ŠANTRŮČEK
KPI AF ČZU

Souhrn, klíčová slova

Uplatnění travních porostů na orné půdě dočasně uložené do klidu je možnou volbou jak vyřešit problematickou otázku dnešního zemědělství. Je však nutné nalézt vhodnou, ekonomicky nenáročnou technologii pěstování tak, aby nedocházelo k rozšiřování zaplevelujících druhů, k zvýšení erozních jevů na pozemku a snižování půdní úrodnosti. Z našich pozorování vyplývá, že jílek mnohokvětý je schopen i při rozdílných způsobech sklizni setrvat na stanovišti při snížení výnosů o 70%.

Ukládání půdy do klidu, trávy, jílek mnohokvětý

Summary, keywords

The grasslands can be used as one of possibilities of set-aside arable land utilizing. It is necessary to find the best technology of growing which will reduce weed, soil erosion, soil fertility decreasing and will not enhance the costs. Differently managed raygrass is able to stay on the field to the second year when the yield decrease 70%.

Set-aside arable land, grasses, *Lolium multiflorum*

Úvod

Útlum produkce v zemědělské výrobě se stal aktuální po roce 1989. Změnou ekonomických poměrů v naší společnosti a zemědělství došlo v mnoha případech k ponechání pozemků ladem. Dle různých autorů připadá až 500 tisíc hektarů orné půdy pro uložení do klidu. K útlumu produkce dochází i v zemích EU (Froment, 1992, Clotuche a kol., 1998). Ponechané pozemky se stávají potenciálním rizikem pro zemědělství i krajinou samotnou. Při nevyužívání těchto ploch dochází k živelnému rozvoji zaplevelení a rozšiřování na okolní ošetřované pozemky. Postupující sukcesní procesy, zarůstání náletovými dřevinami, mohou zapříčinit degradaci půdy. Případné navrácení pozemků zpět do zemědělské produkce bude výrazně prodražováno zvýšeným používáním chemických prostředků a technologií.

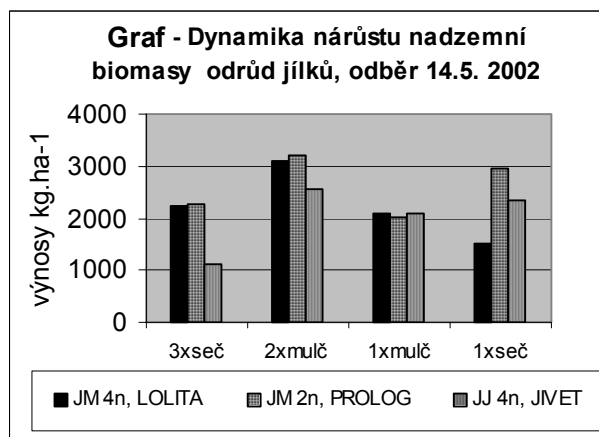
Jednou z možností údržby ploch ponechaných ladem je cílené ozelenění zatravněním (Šantrůček, Mrkvička 1997). Tyto porosty musí být během vegetace udržovány. Při nevyužívání travní hmoty ke krmeným účelům, připadá v úvahu mulčování (Kvítek a kol., 1998). Účinky nastýlání půdního povrchu mulčem je třeba podrobněji studovat. V úvahu připadá také využívání biomasy trav k energetickým účelům (Frydrych, 1997, Feuerstein a kol., 1998).

Metody

Na pokusných pozemcích České zemědělské univerzity v Praze ověřujeme možnosti uplatnění odrůd jílků mnohokvětého (*Lolium multiflorum* Lam.) na orné půdě uložené do klidu. Na pozemek byla v srpnu 2000 vyseta jedna odrůda jednoleté formy (*Lolium multiflorum* Lam. var. *westerwoldicum* Witm.) Jivet 4n a dvě odrůdy (*Lolium multiflorum* Lam. *subsp. italicum*/A.BR./Volkart) Prolog 2n a Lolita 4n. Porosty jsou sklizeň trojsečně nebo dvakrát mulčované a jednou sečeny nebo mulčované na konci vegetace, nejsou přihnojovány. Na pokuse probíhají četná pozorování. Sledujeme dynamiku nárůstu nadzemní hmoty, výnosy, zaplevelení, pokrývnost porostů před přezimováním a po skončení zimního období. Vzhledem k

tomu, že se jílek dobře generativně rozmnožuje, zjišťujeme schopnost samovolného vysemeňování obilok v porostu.

Výsledky - diskuse

Po prvním roce vegetace, kdy porosty dosahovaly vysokých výnosů sušiny (3x sečené dle odrůdy 17-19 t.ha⁻¹ za vegetaci, 2x mulčovaná 14-16 t.ha⁻¹ a jednorázově sklizené kolem 8 t.ha⁻¹), došlo ve druhém roce k jejich výraznému snížení.

V první seči 3x sečené varianty byla sklizeň sušiny v průměru 3 t.ha⁻¹ oproti 10 t.ha⁻¹ v minulém roce. Rozdíl byl patrný také u 2x mulčované varianty, kde jsme při prvním zásahu sklídili v průměru 5 t.ha⁻¹ oproti 14 t.ha⁻¹ v minulém roce. Pokles výnosů je způsoben postupným odčerpáváním živin z pozemku a to i u mulčovaných variant, kde se živiny vrací do půdy z rozkládající se hmoty. Ztráty tohoto koloběhu živin na pozemku jsou s ohledem na výnosy vysoké. I přes to jsou zřejmé významné rozdíly v produkci hmoty jednotlivých způsobů obhospodařování v jarním období, jak ukazuje graf.

Použitá literatura

U autorů

Řešeno v rámci výzkumného záměru MSM 41210-0004, interního grantu číslo 237/10/45901/0.